Høringssvar til Utdanningsdirektoratet om reformen «KLAR2030». Tema: Fremmedspråk.

Høringssvar med utgangspunkt i bl.a.:

Ny struktur og nytt innhold i studieforberedende opplæring

Skolebesøk 2025–2026: Innsikt fra sektoren om fremtidens videregående

Ny struktur

Udir skriver: «Ved å sjå språk i samanheng med medium og kommunikasjon, kan fagområdet utviklast slik at elevane opplever det meir relevant og attraktiv. Språkkompetanse er tett knytt til korleis vi kommuniserer, påverkar og samhandlar med andre. Argumentasjon, tekstuttrykk og kritisk forståing er sentrale ferdigheiter både i høgare utdanning og arbeidslivet.»

Svar: Å knytte faget til valgfritt innhold innenfor medier, språk og kommunikasjon er å gjøre faget irrelevant. **Udir beskriver en faglig hybrid som ikke er forenlig med å være nybegynner i et språk.** Fagsammensetningene må ikke svekke fremmedspråkenes legitimitet. Forslaget er ikke gjennomførbart og vi spør oss derfor om Udirs egentlige intensjon å sikre seg at faget forsvinner fra norsk skolen innen 2030.

Valgfrihet

Udirs hovedargument for å fjerne kravet om obligatorisk fremmespråkundervisning i grunnskolen, og i videregående, er å lette byrden for det de kaller «faglig svake elever». Vi misliker begrepet «faglig svak», for elever kan streve i enkelte fag og lykkes i andre. Elever trenger å eksponeres for ulike fag for å bli kjent med både faget og egne evner. Vi minner om at elever som har reelle, og dokumenterte utfordringer kan innvilges fritak fra vurdering i fremmedspråk. Udirs kartlegging sier ingenting om at i fremmedspråkklasserommet skjer det også mestring og fagglede.

Et valg er dessuten ikke reelt dersom den enkelte skoles økonomi, ledelsens holdninger, og organisatoriske kapasitet avgjør tilbudet. En slik politikk er direkte udemokratisk, og hører ikke hjemme i en sterk offentlig skole. Nettopp derfor trenger vi å lovfeste retten til viktig kompetanse. Kvalitet i skolen krever høyere grad av helhetlig planlegging enn det «KLAR2030» overskuer. Udir undergraver elevers mulighet til et valgfritt fremmedspråk med sin nye reform. En konsekvens av reformen er at fagmiljøet og fremmedspråkskompetansen vi har per i dag forvitrer og utraderes i hurtig tempo. Vi mener forslaget ikke er en kunnskapsnasjon og et demokratisk samfunn verdig.

Internasjonalisering

Vi lever i en globalisert og urolig verden der unge kan få behov for å lære nye språk i en uoversiktlig fremtid. La døra stå åpen for utveksling og utenlandsstudier, og la oss beholde fremfor å avskaffe fremmedspråkkompetansen mens vi fremdeles har den innenfor egne grenser. Vi ønsker for elevene at de blir rustet til å fullføre høyere studier både i, og utenfor Norge dersom det er ønskelig. Med fransk, spansk, tysk eller annet fremmedspråk i verktøykassa er mulighetene mangedoblet.

Med tanke på utvekslingsavtaler er *Det felles europeiske rammeverket for språk* et nyttig verktøy for å plassere språkkompetanse. På videregående per i dag oppnår elevene en slik

internasjonal «plassering» av kompetansen sin. Uten noen form for måloppnåelse ifølge det Europeiske rammeverket blir det vanskelig å få innpass.

Relevans

Udir påstår at «KLAR2030» gjør elvene mer studieforberedt.

Vi mener tvert imot! Elevene trenger å forberede seg på en framtid i et stadig mer sammensatt samfunn, og en uforutsigbar verden. De bør beherske flere språk enn norsk og engelsk. Norske elever bør få muligheten til å orientere seg internasjonalt, tilegne seg kulturkompetanse, og øve kritisk tenkning og samhandling. Fremmedspråk er derfor viktigere enn noen gang! Vi anbefaler Udir følgende:

- Støtt opp om det sterke fagmiljøet som allerede finnes slik at fagene på ungdomsskolen og videregående ikke munner ut i blindveier.
- Studieprogram som kombinerer spesialisering i samfunnsfagene og områdekunnskap gir nyttig dobbeltkompetanse, og er etterspurt i næringslivet og kulturinstitusjoner.
- Gi ungdommer muligheten til å ruste sine kognitive ferdigheter for livslang læring.
- Språkforskere fremhever gevinsten av å starte fremmedspråkinnlæring i ung alder og når innlæring av grunnleggende ferdigheter hører naturlig inn.
- Å ha kjennskap til flere språk øker den generelle språkforståelsen.

Beredskap:

KI kan være et nyttig verktøy i språklæring, men noe kunnskap er vi avhengige av å ha I HODET. KI må aldri erstatte innlæring av grunnleggende grammatiske begreper. Da frarøver vi unge et språk til metakognisjon og effektiv språklæring senere i livet. Denne typen basisferdigheter i språk hører naturlig inn i lavere utdanning for ALLE i et likestilt samfunn!

Det utgjør en sikkerhetspolitisk fare dersom kunstig intelligens blir eneste utvei å kommunisere med omverden, og vi ikke selv forstår formuleringene vi stiller oss bak. Vi gjør oss veldig sårbare dersom vi blir prisgitt utenlandsk kunnskapsimport for å kommunisere utenfor egne landegrenser. Kulturkompetansen språkfagene gir dekkes ikke på samme måte av andre fag.

Vårt krav er: behold fremmedspråk som obligatorisk fellesfag slik det er i dag.

Oppsummert foreslår vi kvalitetssikring og oppfølging fra Udir på følgende fire punkter:

- Det trengs hensiktsmessig innhold i eksisterende fag som har nytteverdi for elevene i de fagkombinasjonene de kan velge i høyere utdanning.
- Vi trenger å verne om sterke og kompetente fagmiljøer, og basere metodikk og språksyn på oppdatert forskning. Samtidig må vi styrke kommunikasjonen og helhetlig tenkning mellom de ulike nivåene i utdanningen.
- Det trengs å sikre ungdommers mulighet til språkopplæring i ung alder, der grunnleggende opplæring hører naturlig inn og er mest gunstig. La norske elever starte språkreisen i klasserommet med kompetente lærere!
- La ALLE elever få en reell valgfrihet til å velge mellom fransk, spansk eller tysk!

Med dette anbefaler vi på det sterkeste at Udir og regjeringen beholder fremmedspråk som obligatorisk fellesfag i skolen. Vi anbefaler at dere snarere enn svekker, heller styrker språklæring og internasjonal orientering.

Hartvig – Nissens skole 30.10.2026

Fremmedspråkavdelingen på Hartvig – Nissens skole ved:

Esther Alberdi Aguirregomezcorta, Jeanette Aronssen, Julia Inkeri Dahl, Hedda Sofie Okstad Ekeberg, Tone Faret, Filomena Castillo Merchán, Michelle Madeleine Münch, Elisabeth Andrea Seppola Simonsen, Anders Sveen, Kristine Aspenes Veda

Med støtte fra lærere tilknyttet andre avdelinger på Hartvig – Nissens skole:

Elisabeth Andreassen, Jacqueline Antonsen, Eva Ineke Arnstad, Elisabeth Hagli Aars, Espen Eek Brandlistuen, Annie Karoline Elgen, Elise Sundfør Erdal, Pia Enz Flåten, Jakob Fossland, Guro Gimle, Ole Kristian Hagestad Heiseldal, Liv Dokk Holm, Simen Gunstrøm Hovd, Jorill Kittang, Inge Knoff, Marianne Kristoffersen, Frikk Kvamme, Maria Lindgren, Henning Lundegaard, Henry Melikian, Jorunn Øverland Nyhus, Ellen Kristine Pedersen, Anita Ramberg, Eirik Camba Solberg, Astrid Syse Talsethagen, Birgitte Tveito, Fanny Widerø, Eli Ingeborg Øvern.